

Sternbergia (Lužanka)

čeleď: Amaryllidaceae

Pochází ze středozeří a Asie. Rod byl pojmenován po českém botanikovi a paleontologovi hraběti Kašparovi Maria ze Šternberka (1761 - 1838). Pod zemí vytváří kulovitě až hruškovitě tvarované cibulky s ochranou z hnědočerných šupinek. Z ní vyrůstají páskovité tuhé listy. Dorůstá výšky 10 - 15cm. Kvete až na podzim zpravidla žlutými květy podobnými šafránu, nejsou ale tak dlouhé, jsou nálevkovité a vykvétají po 1 - 3ks.

Potřebuje teplo a plné slunce. Půda by měla být lehká, dobře propustná (i šterková), vápenitá a bohatá na živiny. Na zimu je dobré rostliny zakrýt chovjím nebo listím.

Množí se dceřinými cibulkami. Sází se do hloubky 10 - 12cm. Semena se vysévají na podzim, kvetou však pak až za 4 - 5 let.

Sternbergia candida

oblasti: Turecko

Roste v Turecku. Pod zemí vytváří cibuli. Dorůstá výšky 20 - 25cm. Listy jsou šedozelené. Kvete v předjaří bílými aromatickými květy o průměru do 8cm a korunní lístky jsou úzké.

Sternbergia clusiana

oblasti: Irák, Írán, Izrael, Jordánsko, Libanon, Řecko, Sýrie, Turecko

Roste v Řecku a západní Asii. Listy jsou šedozelené, raší po odkvětu a přetrvávají celou zimu. Květy jsou krátce stopkaté, žluté a průměru až 12cm.

Sternbergia colchiciflora (Lužanka ocúnokvětá)

oblasti: Andalusie, Írán, Itálie, Katalánsko, Malá Asie (Anatolie), S Středozeří

Roste na severním pobřeží středozeří a dále přes Turecko po Írán. Dorůstá výšky 5 - 20cm. Cibule má průměr 1 - 2,5cm. Listy jsou široce čárkovité, dlouhé 7 - 10cm. Kvete žlutými květy na 4cm, často podzemním stvolu, báze je trubkovitá, srostlá, dlouhá 2,5 - 3,5cm. Plodem je tobolka.

Sternbergia fischeriana

oblasti: Írán, Z Asie

Pochází z Blízkého východu. Dorůstá výšky 10cm. Kvete žlutými květy. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. hissarica

Sternbergia greuteriana

oblasti: Kréta

Sternbergia lutea (Lužanka žlutá)

oblasti: Afrika, Albánie, Andalusie, Ázerbájdžán, Baleáry, Francie, Irák, Írán, Itálie, Izrael, Katalánsko, Kréta, Libanon, Sardínie, Sicílie, Sýrie, Turecko, Turkmenistán, Virginie

Roste ve středozeří s přesahem do západní Asie jako trvalka. Dorůstá výšky 10 - 15 (i 40)cm. Pod zemí ukrývá hruškově tvarované hnědé cibulky o průměru i délce 3 - 5cm. Vyrůstají z nich tmavězelené úzké řemenovité drobně pilovité mírně žlábkovité a dužnaté listy délky 10 - 18 (i 20)cm, které vydrží až do jara. Stonek je 3hranný. Kvete 1 - 2ma žlutými květy o velikosti 4 - 5cm, cípy jsou podlouhlé až eliptické, zvonkovité a dlouhé 3 - 4cm. Plodem je tobolka. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. lutea (Lužanka žlutá pravá) - listy šířky 0,4 - 1,5cm; korunní cípy dlouhé 0,7 - 1,5cm
- subsp. sicula (Lužanka žlutá sicilská) - Kréta, Sicílie, Turecko; výška do 10cm; listy široké 3 - 5mm; květy žluté s cípy délky 4 - 8mm

Vyhovují ji kamenité svahy, makchie, křoviny a suché louky. U nás lze pěstovat venku jen v nejteplejších oblastech a to se zimní přikrývkou a ochranou proti vlhku.

Sternbergia minoica

Sternbergia pulchella

Sternbergia schubertii

Sternbergia sicula

oblasti: Itálie

Sternbergia vernalis

oblasti: Kavkaz, Turecko

Roste v Turecku a na Kavkaze. Pod zemí vytváří vejčitou cibuli. Vyrůstají z ní řemenovité listy. Stonky jsou zakončené nálevkovitými žlutými květy.

Další informace:

<http://botany.cz/cs/sternbergia-colchiciflora/>

<http://www.garten.cz/a/cz/2272-sternbergia-luzanka/>

